

VISIONERNE OG ARBEJDET

DEN NORDATLANTISKE
GRUPPE I FOLKETINGET

November 2010

Samarbejdet

Den Nordatlantiske Gruppe har som fælles mål at arbejde for det færøske og grønlandske folks rettigheder ifølge folkeretten og for en fri, civiliseret og demokratisk beslutning om Færøernes og Grønlands selvstændighed. Gruppen vil arbejde for at styrke det grønlandske og færøske folks deltagelse i det internationale samfund på ligeværdigt grundlag og for at styrke samarbejdet mellem Grønland, Færøerne og Danmark som selvstændige nationer.

Det er grundpillen i samarbejdsaftalen fra oktober 2009 mellem Høgni Hoydal fra Tjóðveldi og Juliane Henningsen fra Inuit Ataqatigiit, som i dag udgør den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget (DNAG).

Gruppen blev dannet i 2001 som en strategisk alliance mellem tre af de fire folketingsmedlemmer fra Grønland og Færøerne. Målet dengang og nu er at markere Færøernes og Grønlands stemme i Folketinget og styrke de fælles nordatlantiske interesser.

Arbejdet

Den Nordatlantiske Gruppe vil markere Grønlands og Færøernes stemme i Folketinget og styrke det nordatlantiske samarbejde. Vi engagerer os i sager, der har betydning for den nutidige og fremtidige udvikling af de grønlandske og færøske samfund. Vi taler de nordatlantiske folks sag fra Folketingssalen, i udvalgene og til møderne med de andre partier. Vi stiller spørgsmål til ministrene, har forespørgsler i salen, og iværksætter samråd og debat om de udfordringer, vi står overfor i Norden.

Høgni Hoydal og Juliane Henningsen samarbejder tæt om de politiske sager, der har betydning for Færøerne og Grønland og stemmer uafhængigt af de danske partier.

Vores mærkesager

Hidtil har Den Nordatlantiske Gruppe skabt resultater på følgende områder:

Retten til selvbestemmelse

Et af vores første store projekter var den banebrydende stats- og folkeretlige rapport ”The right to National Self-Determination - the Faroe Islands and Greenland”. Rapporten havde betydning for den danske regerings anerkendelse af det grønlandske og det færøske folk som folk i henhold til folkeretten.

Indførelsen af selvstyre i Grønland har ligget højt på vores dagsorden. Gruppens tidligere medlemmer Kuupik Kleist (IA) og Lars-Emil Johansen (Siumut) var aktive i arbejdet med forslaget, der mundede ud i Selvstyreloven, der trådte i kraft for Grønland i 2009.

Senest har vi forsvaret udkastet til den færøske forfatning, som et samlet færøsk Løgting godkendte i sommeren 2010, men som den danske regering endnu ikke anerkender.

Økonomi

Siden dannelsen af gruppen i 2001, har vi ønsket at få debatteret de økonomiske bånd mellem Grønland, Færøerne og Danmark. I 2004 stod vi bag konferencen ”Hovedet på blokken”, hvor en række eksperter kom med deres bud på de økonomiske sammenhænge mellem de tre lande.

I foråret 2010 fremlagde vi ekspertanalysen ”På vej mod en selv bærende økonomi”, hvor der gives konkrete bud på, hvad der skal til for, at den færøske økonomi kan klare sig uden bloktilskud fra Danmark. Vi agter at lave en tilsvarende undersøgelse af den grønlandske økonomi.

Klima, miljø og energi

Vi sætter fokus på de udfordringer befolkningerne i den arktiske og nordatlantiske region står med, som følge af, at isen smelter og miljøet, ressourceudnyttelsen og transportruterne ændres.

Vi arbejder for, at Færøerne og Grønland får mulighed for at indgå egne internationale aftaler om klima og miljø.

Gruppen har også medvirket til, at det virtuelle universitet U-Arctic, der forsker i klima og miljø, opnåede støtte via satspuljemidlerne i 2010.

Vores visioner

Det politiske fundament for samarbejdet i gruppen bygger på tre søjler.

Selvstændighed

- er vores overordnede mål. I anerkendelsen af, at frihed kræver ansvar, arbejder vi aktivt for reel såvel som formel uafhængighed af Danmark.

Solidaritet

- er den røde tråd, der går gennem vores arbejde for selvstændighed og ligestilling for vores lande og befolkninger internationalt og ikke mindst i forholdet til Danmark.

Synlighed

- er afgørende i vores bestræbelser på at gøre Færøerne og Grønland til aktive og markante medspillere på den internationale scene. Vi arbejder for oplysning og forståelse for Færøernes og Grønlands interesser i Folketinget såvel som ude i verden.

Sikkerhed og beredskab i Arktis og Nordatlanten

I august 2010 gennemførte Den Nordatlantiske Gruppe i samarbejde med forsvarsudvalget en høring om den arktiske sikkerhedssituation. Udgangspunktet for høringen var behovet for at opkvalificere katastrofeberedskabet og sø- og redningstjenesten som følge af klimaforandringerne og den øgede interesse i transport- og råstofaktiviteterne i Arktis og Nordatlanten.

Thule og radioaktiv stråling

Vi har arbejdet for, at Grønland fik mere indflydelse i den forsvarsaftale, der i dag foreligger med USA om Thule.

Vi har også sat fokus på sagen om det B52-bombefly, der styrtede ned i Thule i 50'erne med plutoniumbomber ombord. Vi har krævet svar på, om der fortsat ligger en efterladt plutoniumbombe på havbunden ud for Thule. Og vi har i samarbejde med Grønlands Selvstyre stillet krav om helbredsundersøgelser for de mennesker, der arbejdede på Thulebasen og for dem, der bor i Qaanaq. Regeringen har sammen med Selvstyret igangsat helbredsundersøgelserne. Vi følger stadig sagen.

Nordatlantisk samarbejde

Vi arbejder aktivt i Nordisk Råd og Arktiske Parlamentarikere (SCPAR) for at præge politiske beslutninger på områder, som vedrører Grønland og Færøerne. Vi er særligt optagede af, at Færøerne og Grønland kan opnå selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd og retten til at indgå i det nordiske samarbejde på lige fod med nabolandene.

EU

Forholdet mellem EU og Nordatlanten er centralt i vores arbejde. I takt med, at de områder som Danmark varetager på Grønlands og Færøernes vegne (f.eks. valuta-, rets-, udenrigs- og sikkerhedspolitik), i stigende grad integreres i EU, flyttes den demokratiske afgørelse længere væk fra det færøske og grønlandske folk.

Vi har belyst konsekvenserne af dette gennem konferencer og forespørgsler til den danske regering, og har også fået udarbejdet en ekspertvurdering af Færøernes og Grønlands handlemuligheder indenfor EU, EFTA og EØS-samarbejdet fremover.

International solidaritet

Vi engagerer os i Mellemøstkonflikten og i krigene i Afghanistan og Irak. Især krigen i Irak har været problematisk set med vores øjne, da Danmark på Grønlands og Færøernes vegne besluttede at gå i krig, mens både Landstinget og Lagtinget var entydigt imod deltagelsen. Vi er derfor gået sammen med partierne på venstrefløjnen i kravet om en udredning af grundlaget for den danske krigsdeltagelse.

Borger- og mindretalsrettigheder

Færingers og grønlænderes rettigheder i hjemlandene og i Danmark er gennemgående i vores arbejde. Vi har blandt andet sat fokus på retten til modersmålsundervisning og retten til opholds- og arbejdstilladelse for nordiske statsborgere og deres ægtefæller.

Vi arbejder også for at sikre den danske regerings støtte til verdens oprindelige befolkninger, herunder til organisationen Inuit Circumpolar Conference (ICC).

Vi har sat fokus på de grønlandske indsattes problematiske forhold i Herstedvester fængsel og de krav, der følger med etableringen af det kommende lukkede fængsel i Nuuk. Den sag følger vi tæt fremover.

Udsatte grønlændere

Igennem de seneste år har vi fokuseret på omsorgssvigt og fattigdom blandt grønlandske børn og unge. Vi arbejder på at få afsat midler til tiltag, der skal bane vej for et bedre liv for grønlandske børn i Grønland og i Danmark. Vi har blandt andet indkaldt socialministeren i samråd for at sikre finansiering af de sociale tilbud for udsatte grønlandske børn og voksne i Danmark.

Vi har også fulgt sagen om "Eksperimentet" tæt og har bedt statsministeren om, på vegne af den danske stat, at give en officiel undskyldning og en kompensation til de børn og deres familier, der i 1950'erne som en del af daniseringen blev fjernet

fra deres familier i Grønland og sendt til Danmark for derefter at blive anbragt på børnehjem. Instanser i Grønland og Danmark samarbejder nu om en kulegravning af sagen.

Færinger og grønlandere i Danmark

Gruppen har iværksat omfattende undersøgelser af færinger og grønlandere i Danmark. Undersøgelserne viser, at flere end 21.000 færinger og 18.000 grønlandere er bosiddende i Danmark.

Undersøgelserne belyser også færingeres og grønlandernes tilknytningsforhold til hjemlandene og deres årsager til at bosætte sig i Danmark. Den nye viden har fået stor betydning for den politiske dagsorden i færøsk og grønlandsk politik.

Hval- og sælfangst

Vi arbejder for at sikre, at Grønland og Færøerne har deres egen stemme i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC). Vi bidrager også til diskussionen om, hvorvidt landene bør vælge alternative løsninger for internationalt at fremme retten til bæredygtig hval- og sælfangst.

Vi mener, at Grønland fortsat skal have mulighed for at drive sælfangst på et bæredygtigt grundlag, og at Grønland skal kunne sælge sælskindsprøder internationalt. Af samme grund følger vi EU's diskussioner om et forbud mod import af sælskindsprøder tæt.

Den Nordatlantiske Gruppe planlægger at afholde en konference i Folketinget om bæredygtig fangst af havpattedyr og vores ret til at udvinde naturressourcer, som eksempelvis olie. Vi vil invitere repræsentanter fra miljø- og dyreværnsorganisationer sammen med færøske og grønlandske politikere og repræsentanter for hval- og sælfangst, for at skabe en dialog om emnet.

Deltagelse i internationale sportsfora

Grønlandske og færøske sportsfolk kan kun deltage i OL under dansk flag. Det er vores mål, at Grønland og Færøerne opnår selvstændigt medlemskab af OLC og andre internationale sportsorganisationer. Vi har derfor iværksat en juridisk undersøgelse af mulighederne for selvstændigt medlemskab.

Vores nye indsatsområder

Meget af det politiske arbejde og mange af de sager, vi hidtil har haft fokus på, vil også gå igen i vores kommende arbejde. Derudover vil vi fremover gå i dybden med følgende:

Den politisk- økonomiske udvikling af Grønland og Færøerne

Gruppen fremlagde i foråret 2010 en undersøgelse af den færøske økonomi. Planen er at igangsætte en tilsvarende undersøgelse af og debat om den grønlandske økonomi. Målet er fortsat at afdække Færøernes og Grønlands økonomiske og politiske strukturer, herunder den erhvervs-mæssige og sociale udvikling. Vi vil undersøge, hvilken rolle det danske økonomiske tilskud har i udviklingen af Færøernes og Grønlands økonomiske og politiske strukturer, og muligheden for, at Færøerne og Grønland kan udvikle en selv bærende økonomi.

Rettigheder for grønlandske og færøske borgere på tværs af grænserne

Gruppen vil udarbejde et rettighedskatalog for færinger og grønlandere. Vi vil undersøge, hvilke rettigheder færinger og grønlandere har, når de flytter til Danmark, og ligeledes når de flytter hjem igen. Vi vil sammenligne færingers og grønlanderes rettigheder med de øvrige nordiske-, EU- og EØS-borgeres rettigheder i Danmark.

Kulturel identitet og tilknytning til Grønland og Færøerne

Vi planlægger at holde en konference med opfølgende undersøgelser af, hvilken betydning kulturen og kulturpolitikken har for vores landes identitet og udvikling som moderne bæredygtige samfund. Vi vil undersøge, hvilke kulturelle rettigheder herboende færinger og grønlandere har, og hvilken betydning kulturen har for færingers og grønlanderes overvejelser om at vende hjem.

Sundhed

Vi vil holde et seminar i Folketinget om, hvordan vi udvikler og udbygger et moderne sundhedssystem i den nordatlantiske region. Vi vil undersøge mulighederne for samarbejde omkring forskning, teknologi og uddannelse af læge- og sundhedsfagligt personale, samt muligheden for at skabe bedre behandlingstilbud, forebyggelse og sygetransport. Og vi søger svar på, hvordan vi bedst udnytter den store viden, der allerede findes blandt færøske og grønlandske læger, sygeplejersker og andet sundhedsfagligt personale.

Retspolitik og retssikkerhed

Vores plan er at sætte en folketingshøring og en undersøgelse i gang om, hvordan vi styrker retssystemernes udvikling og retssikkerheden i Grønland og på Færøerne. Det vil vi gøre ved at se på, hvordan andre samfund, der ligner vores, har opbygget deres retssystemer. Vi vil også undersøge, hvordan vi i Norden og Nordatlanten kan samarbejde om retssystemer og retssikkerhed.

Finanskriser

Vi planlægger at afholde en konference om, hvordan finanskrisen påvirker den nordatlantiske og arktiske økonomi. Her vil vi søge bud på, hvordan finanskrisen påvirker andre små samfund som det grønlandske og færøske, og se nærmere på, hvilke tiltag, der er nødvendige for at komme bedst ud af krisen.

Fraflytning og ligestilling

Både Færøerne og Grønland oplever, at folk vælger at flytte fra hjemlandet. Især kvinderne vælger at fraflytte, med det resultat, at landene har et demografisk underskud af kvinder. Derfor er det oplagt for gruppen at få afdækket årsagerne til det og samtidig finde ud af, hvad der kan gøres for at tiltrække kvinderne og de menneskelige ressourcer overordnet til vores lande.

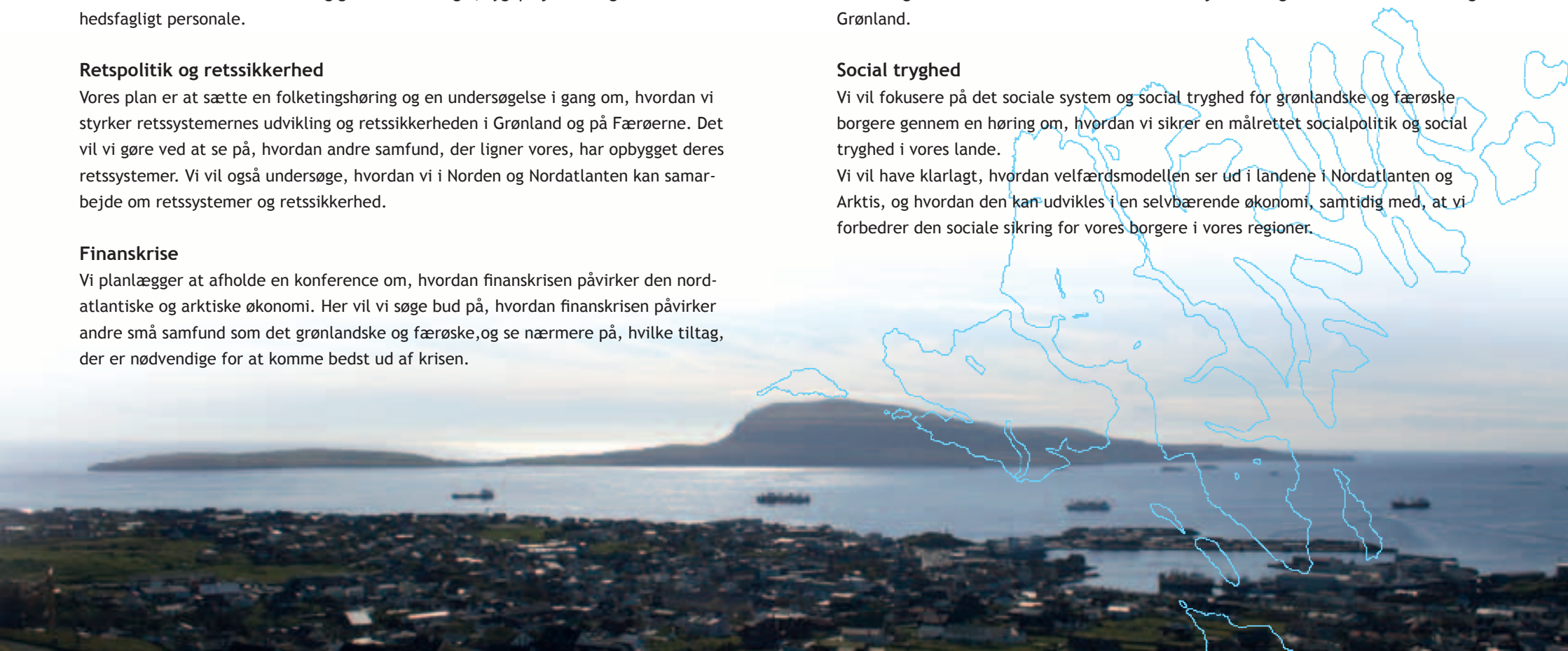
Højere uddannelse

Gruppen vil få udarbejdet en undersøgelse om højere uddannelse, forskning og samarbejde i Nordatlanten og Arktis med udgangspunkt i, hvordan vi sikrer et højt og bredt uddannelsesniveau i Grønland og på Færøerne. Vi vil vide, hvordan vi kan udbygge vores forskningskapaciteter og samarbejdet med universiteter i andre lande. Samtidig vil vi afdække, hvordan vi diversificerer vores uddannelsesmuligheder ude i verden og hvordan vi tiltrækker kvalificeret arbejdskraft og forskere til Færøerne og Grønland.

Social tryghed

Vi vil fokusere på det sociale system og social tryghed for grønlandske og færøske borgere gennem en høring om, hvordan vi sikrer en målrettet socialpolitik og social tryghed i vores lande.

Vi vil have klarlagt, hvordan velfærdsmodellen ser ud i landene i Nordatlanten og Arktis, og hvordan den kan udvikles i en selvstående økonomi, samtidig med, at vi forbedrer den sociale sikring for vores borgere i vores regioner.

Høgni Hoydal, Tjóðveldi

Høgni Hoydal er født i 1966. Han blev valgt til Lagtinget i 1998. Fra 1999-2004 var han færøsk minister for selvstændighed, justits og nordiske anliggender, og i 2008 var han udenrigsminister. Fra 2000 har han været partiformand for Tjóðveldi. Høgni Hoydal har været folketingsmedlem for Tjóðveldi fra 2001 undtagen i de perioder, han har været minister.

Høgni Hoydal er medlem af følgende udvalg i Folketinget: Det Udenrigspolitiske Nævn, Nordisk Råd og Færøudvalget.

Han har været ansat på færøsk tv fra 1995-1998 og er forfatter til bøgerne ”Myten om rigsfællesskabet“ (2000), ”Frælsi er Ábyrgd“ (2000) og ”Håb i krise“ (1995) sammen med Michael Haldrup.

Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit

Juliane Henningsen er født i Ilulissat i 1984. Hun blev valgt til Landstinget i 2005 og til Folketinget i 2007, og blev i juni 2009 politisk næstformand for IA's landsorganisation.

Juliane Henningsen har siden 2007 haft orlov fra sit studie i administration på Grønlands Universitet (Ilisimatusarfik).

Juliane Henningsen er medlem af følgende udvalg i Folketinget: Miljø- og Planlægningsudvalget, Grønlandsudvalget, Dansk Interparlamentarisk Gruppens Bestyrelse, Nordisk Råd og Forsvarsudvalget. Derudover repræsenterer Juliane Henningsen Folketinget i Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region (SCPAR).

Den Nordatlantiske Gruppe

Christiansborg

DK-1240 København K

Tlf.: +45 33 37 55 00

DNAG.dk

